

Factsheet Bloeiende Akkerranden

Bloeiende akkerranden zijn een belangrijke aanvulling op de biodiversiteit in het agrarisch gebied: de bloeiende kruiden in deze randen zijn een belangrijke voedselbron voor insecten en de zaden van akkerkruiden zijn van bijzonder belang voor vogels als de patrijs, kwartel, veldleeuwerik, grauwe gors en geelgors. Naast voedselbron zijn akkerranden van grote waarde als dekking en foerageergebied voor zoogdieren en vogels.

Door een veelheid van soorten uit verschillende plantenfamilies zijn akkerranden ook van betekenis voor honingbijen. Hoewel de randen meestal niet specifiek worden aangelegd ten behoeve van de honingbij biedt de variatie in de bloei(tijd) een aantrekkelijk foerageergebied. Dit kan een waardevolle aanvulling zijn naast de andere dracht.

Bloeiperiode

Langdurige aanwezigheid van bloeiende planten kan worden gerealiseerd door het zaaien van soorten met een lange bloeitijd of door het zaaien van veel verschillende soorten die gezamenlijk voor een onafgebroken bloeiperiode zorgen.

Aanleg en beheer

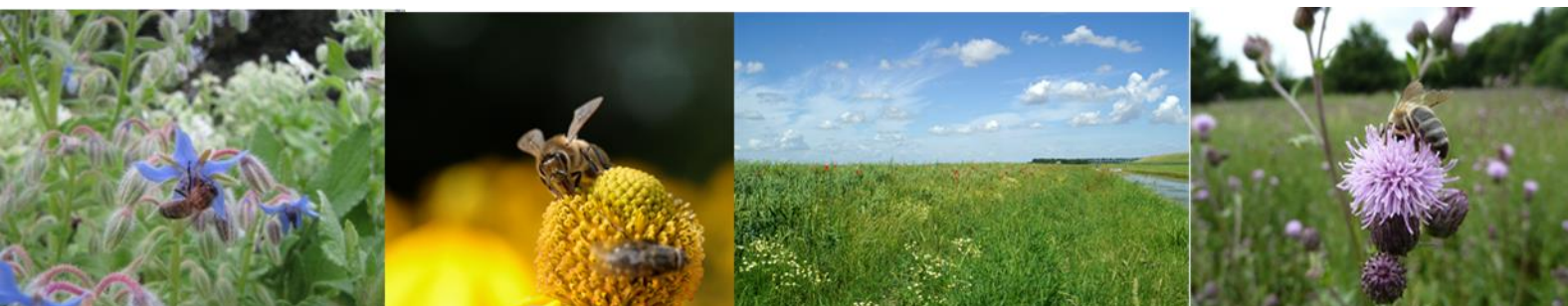
In het algemeen houden akkerranden van droogte en warmte. De aanleg van randen in de schaduw van opgaand bos is daarom af te raden. Afhankelijk van het mengsel kan vanaf begin maart tot half mei ingezaaid worden. Om de bloeitijden te vervroegen kan eventueel een deel in de herfst worden gezaaid. De benodigde hoeveelheid zaad per hectare is 20 a 25 kg.

Om akkerranden aan te leggen en te beheren moet een beheer gevoerd worden dat overeenkomt met het vroegere beheer. Akkerkruiden zijn lichtkiemers. De zaden moeten daarom aan de oppervlakte blijven. Om niet uit te drogen moeten de zaden na het zaaien stevig worden aangedrukt. Weersomstandigheden kunnen de opkomst van die zaden sterk beïnvloeden.

Om akkerkruiden in stand te houden is het goed om de bodem open te houden. In de praktijk kan dat gerealiseerd worden door na het maaien van de akkerkruiden de grond oppervlakkig met een eg te bewerken of ondiep te ploegen. Het is mogelijk de randen in het najaar of voorjaar te bewerken. Om de natuurwaarde van de rand zo groot mogelijk te maken is het wenselijk de opslag in de winter te laten staan. Zaad etende vogels en zoogdieren vinden in dergelijke akkerranden een welkome voedselbron en in overblijvende stengels kunnen insecten overwinteren.

Akkerranden – functionele agrobiodiversiteit

Een groot deel van de akkerranden in Nederland zijn zogenaamde FAB-randen. Deze randen zijn aangelegd met het doel de biodiversiteit op de akker te vergroten en zo natuurlijke vijanden (sluipwespen, zweefvliegen, loopkevers, spinnen, enz.) te stimuleren om op die manier er aan bij

te dragen plagen in het hoofdgewas (granen of consumptieaardappelen) te onderdrukken. Deze mengsels zijn dus niet specifiek samengesteld op hun nut voor bijen. Dat neemt niet weg dat zij hiervoor een goede aanvulling zijn, omdat bloei wel een belangrijke factor is in de mengselkeuze. Helaas lijken de bekendste FAB-randen regelingen in Nederland na 2013 af te lopen, zonder dat daarvoor al een vervolg voor handen is.

Operation Pollinator

In 2013 stelde Syngenta voor 50 hectare aan bloemenzaad aan akkerbouwers en fruitteilers in Nederland en België beschikbaar. Met deze bloemzaadmengsels kunnen biodiversiteitsstimulerende stroken worden aangelegd om daarmee bijen en andere bestuivers te lokken. Ook in 2014 wordt hiervoor zaad beschikbaar gesteld. Geïnteresseerde akkerbouwers kunnen daarvoor contact opnemen met Syngenta.

Bijenranden

De Agrarische Natuurvereniging Oost Groningen (ANOG) heeft in het kader van het praktijknetwerk "Bijen op de Akkers" een ideaal bijenmengsel samengesteld, speciaal gericht op de honingbij. Hierbij is uitgegaan van de volgende criteria:

- Planten zijn aantrekkelijk voor honingbijen; frequentie bezoek honingbij is intensief
- De bloemen hebben een groot nectar- en of stuifmeel leverend vermogen
- Bloei vindt zoveel mogelijk plaats in de kritieke periode in het voorjaar en de nazomer

Naam	Latijnse naam	Bloeimaand (rood is kritieke periode)						Aandeel %
		mei	juni	juli	aug	sept	okt	
Alexandrijnse klaver	<i>Trifolium alexandrinum</i>	x	x	x	x	x	x	9
Boekweit	<i>Polygonum fagopyrum esculentum</i>		x	x	x	x	x	17
Cosmea	<i>Cosmos bipinnatus</i>			x	x	x	x	11
Dille	<i>Anethum graveolens</i>			x	x	x		6
Gele ganzenbloem	<i>Glebionis segetum</i>		x	x	x	x		11
Goudsbloem	<i>Callendula officinalis</i>	x	x	x	x	x	x	14
Honingklaver witte	<i>Melilotus albus</i>	x	x	x	x	x		8
Klaproos	<i>Papaver rhoeas</i>	x	x	x				3
Komkommerkruid/Borage	<i>Borragio offinalis</i>		x	x	x	x		4
Luzerne	<i>Medicago sativa</i>		x	x	x	x		9
Phacelia	<i>Phacelia tanacetifolia</i>	x	x	x	x	x		3
Wouw	<i>Reseda lutea/luteola</i>		x	x	x	x		5
								100

* Gelet op de vorstgevoeligheid van Boekweit is het aan te raden dit mengsel na half mei te zaaien.

In de zomer van 2013 onderzoekt de ANOG de ervaringen met dit mengsel en het bijpassende maai-beheer. Zie: [www.anog.nl/projecten/Bijen en biodiversiteit op de akkers](http://www.anog.nl/projecten/Bijen_en_biodiversiteit_op_de_akkers)

© Juli 2013. Meer informatie: www.bijenkennisnet.nl

Deze factsheet is samengesteld door de leden van het netwerk vitale bij in Bijenkennisnet. *Bijenkennisnet*

Boeren en imkers werken samen in het project Bijenkennisnet. Zij wisselen kennis uit over bijen en de boerenpraktijk tijdens informatie- en verdiepingsbijeenkomsten. Ook op het digitale netwerk [bijenkennisnet.nl](http://www.bijenkennisnet.nl) wordt informatie ontsloten. Bijenkennisnet is een project van: NBV, LTO Noord, ZLTO en LLTB en wordt financieel mogelijk gemaakt door het ministerie van EZ, LTO Noord (Fondsen), ZLTO en LLTB.

